

Motion till riksdagen 2021/22:4506

av **Ida Gabrielsson m.fl. (V)**

med anledning av prop. 2021/22:181 Justerade åldersgränser i pensionssystemet och i kringliggande system

---

1 Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen avslår proposition 2021/22:181 Justerade åldersgränser i pensionssystemet och i kringliggande system.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen om riksdagen avslår propositionen bör återkomma med omarbetade förslag om angränsande socialförsäkrings- och trygghetssystem och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med förslag om en undantagsbestämmelse för fortsatt rätt till garantipension i vissa fall för personer med ett långt arbetsliv och tillkännager detta för regeringen.

2 Inledning

I proposition 2021/22:181 Justerade åldersgränser i pensionssystemet och i kringliggande system föreslår regeringen att de pensionsrelaterade åldersgränserna i pensionssystemet och i angränsande trygghetssystem ska höjas med ett år 2023. Från och med 2026 ska dessa åldersgränser knytas till riktåldern för pension. I propositionen föreslås också att vissa åldersgränser i skatte- och socialavgiftssystemet på motsvarande sätt ska höjas med ett år 2023 och fr.o.m. 2026 motsvara riktåldern för pension. Lagändringarna i pensionssystemet och i angränsande trygghetssystem avseende 2023 föreslås träda i kraft den 1 december 2022 respektive den 1 januari 2023. Lagändringarna i samma system avseende 2026 föreslås träda i kraft den 1 december 2025 respektive den 1 januari 2026. Lagändringarna i skatte- och avgiftssystemet föreslås träda i kraft den 1 januari 2023 respektive den 1 januari 2026. Förslagen bygger på Pensionsgruppens överenskommelse från den 14 december 2017.

3 Höj pensionerna i stället för pensionsåldern

Vänsterpartiet motsatte sig höjningen av pensionsåldern som trädde i kraft den 1 januari 2020. Redan när förslagen presenterades klarade många inte av att arbeta till dåvarande pensionsålder. Skyddet för dem som sliter ut sig i förtid genom ett långt och hårt arbetsliv är otillräckligt och redan när lagen trädde i kraft låg Sverige i toppen avseende faktisk pensionsålder och antal år i arbetskraften jämfört med övriga EU-länder. Samtidigt visar en rapport från EU-kommissionen att vi är på väg att få de näst lägsta pensionerna i unionen. Av samma skäl som vi motsatte oss den tidigare höjningen är Vänsterpartiet emot fortsatta höjningar av pensionsåldern.

Inom fackförbundet Kommunal orkar medlemmarna i dag jobba i snitt fram till 63 år, och den faktiska pensionsåldern i flera LO-yrken ligger på 61–62 år. För att fler ska orka jobba längre måste man förbättra arbetsmiljön och arbetsvillkoren. Det är anmärkningsvärt att regeringen inte har valt att börja med att göra ändamålsenliga satsningar i arbetslivet i stället.

Förslaget om höjd pensionsålder motiveras med att vi lever längre och klarar av att arbeta längre. Det är en delvis missvisande bild. Medellivslängden skiljer sig kraftigt mellan olika grupper i samhället och klyftorna i arbetslivet ökar. Bland kvinnor med förgymnasial utbildning har den förväntade medellivslängden förkortats för 30-åringar mellan perioderna 2011–2015 och 2016–2020, och bland män med förgymnasial utbildning står den stilla. För både män och kvinnor med gymnasial och eftergymnasial utbildning ökar den förväntade medellivslängden, från redan högre nivåer. Det positiva sambandet mellan utbildningsnivå och förväntad medellivslängd är tydligt.

Regeringen skriver i propositionen: ”Det viktigaste argumentet för att ha en nedre åldersgräns är att ett beslut om att lämna arbetslivet alltför tidigt kan leda till betydande begränsningar i personens ekonomiska trygghet senare under tiden som pensionär.” För dem med låga inkomster som klarar av att arbeta några år extra blir effekterna dock små. Enligt Kommunals beräkningar ger varje enskilt år efter 66 års ålder mellan 139 och 203 kronor mer i månaden i disponibel inkomst. Av Kommunals medlemmar har sju av tio så låg inkomstpension att de får garantipension, trots att de har arbetat hela livet. Om låga pensioner är det huvudsakliga problemet som regeringen vill åtgärda bör den höja pensionerna i stället för att höja pensionsåldern.

Förutom skillnaderna avseende förväntad medellivslängd skiljer sig även antalet levnadsår med aktivitetsnedsättning mellan olika grupper. Personer med kort utbildning har fler förväntade år med aktivitetsnedsättning än personer med hög utbildning, enligt siffror från SCB. Det innebär att de som klarat av ett långt arbetsliv i ett krävande arbetaryrke, utöver en mycket låg pension, också kan vänta sig försämrad hälsa och sämre livskvalitet.

Vänsterpartiet anser mot denna bakgrund att förslagen om höjd pensionsålder bör avslås.

Riksdagen bör avslå proposition 2021/22:181 Justerade åldersgränser i pensionssystemet och i kringliggande system. Detta bör riksdagen besluta.

3.1 Anpassning av åldersgränser i angränsande socialförsäkrings- och trygghetssystem

Vänsterpartiet vill se ökade möjligheter till ett längre yrkesliv, framför ökad press att arbeta längre. För att nå dit behövs bl.a. förbättrade arbetsvillkor och en mer jämställd

arbetsmarknad. Trygghetssystemen är också centrala för att möjliggöra ett längre och mer hållbart arbetsliv. Därför välkomnar vi förslagen i propositionen om ändringar i angränsande socialförsäkrings- och trygghetssystem som möjliggör ett längre yrkesliv. Dessa förslag är utformade i samband med förslagen om höjd pensionsålder. Mot bakgrund av att vi vill avslå förslagen om höjd pensionsålder behöver förslagen om höjda åldersgränser i angränsande socialförsäkrings- och trygghetssystem ses över. För det fall att riksdagen avslår propositionen bör regeringen snarast återkomma med omarbetade förslag angående angränsande socialförsäkrings- och trygghetssystem. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

3.2 Undantag för personer med ett långt arbetsliv

Regeringen gör i propositionen bedömningen att det krävs ytterligare utredning för att införa en undantagsbestämmelse för fortsatt rätt till garantipension i vissa fall för personer med ett långt arbetsliv. Frågan bör enligt regeringen därmed hanteras i särskild ordning.

Vänsterpartiet beklagar att regeringen inte har gått vidare med förslag om att förbättra den ekonomiska tryggheten för dem som sliter ut sig i ett långt och hårt arbetsliv. Frågan är brådskande, särskilt i det fall pensionsåldern höjs. Regeringen bör återkomma med förslag om en undantagsbestämmelse för fortsatt rätt till garantipension i vissa fall för personer med ett långt arbetsliv. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

Ida Gabrielsson (V)

Christina Höj Larsen (V)

Momodou Malcolm Jallow (V)

Maj Karlsson (V)

Daniel Riazat (V)

Karin Rågsjö (V)

Vasiliki Tsouplaki (V)